

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор по образовательной деятельности КФУ

Проф. Таюрский Д.А.

_____ 20__ г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Татарская литература начала XX века БЗ+.В.1.4

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Образование в области родного (татарского) языка и литературы

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: на базе СПО

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Гилязов Т.Ш.

Рецензент(ы):

Закирзянов А.М.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.

Протокол заседания кафедры No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Регистрационный No 9023170117

Казань
2017

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Гилазов Т.Ш. кафедра татарской литературы Высшая школа татаристики и тюркологии им.Габдуллы Тукая , Tagir.Gilazov@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

Целями освоения дисциплины "Татарской литературы начала XX века" являются ознакомление с произведениями писателей начала XX века, хронологией их жизни и творчества, дать представление о направлении творческой эволюции татарских авторов, об особенностях поэтики и проблематики их наиболее значительных произведений, их отношений к различным художественным системам, а также о динамике развития национальной литературы, основных литературных направлениях, школах.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " БЗ+.В.1 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к вариативной части. Осваивается на 3 курсе, 6 семестр.

Данная учебная дисциплина входит в раздел "Б.3. Профессиональный цикл. Базовая часть". ООП ВПО по направлению подготовки 050100.62 Педагогическое образование (квалификация (степень) "бакалавр"). Для изучения дисциплины необходимы компетенции, сформированные у обучающихся в результате обучения в средней общеобразовательной школе и в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавриата "Введение в литературоведение", "Устное народное творчество", "Татарская литература до XIX века", " Татарская литература XIX века", "Татарская литературная критика". Дисциплина относится к системе дисциплин профессионального цикла, ориентированных на диахронное и синхронное изучение истории татарской литературы.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ок-1	владеет культурой мышления, способен к обобщению, анализу, восприятию информации, постановке цели и выбору путей ее достижения
опк-1	осознает социальную значимость своей будущей профессии, обладает мотивацией к осуществлению профессиональной деятельности
опк-2	способен использовать систематизированные теоретические и практические знания гуманитарных, социальных и экономических наук при решении социальных и профессиональных задач
пк-1	способен реализовывать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях
пк-2	готов применять современные методики и технологии, в том числе и информационные, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на конкретной образовательной ступени конкретного образовательного учреждения

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
пк-11	способен выявлять и использовать возможности региональной культурной образовательной среды для организации культурно-просветительской деятельности

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

основные положения и концепции в области теории и истории литературы; теории филологического анализа; иметь представление об истории, современном состоянии и перспективах развития литературоведческой науки.

2. должен уметь:

применять полученные знания и навыки в области теории и истории татарской литературы в научно-исследовательской и других видах деятельности, уметь проводить сопоставительный анализ художественных текстов с учетом жанровых традиций, различных литературных направлений и течений, а также лингвистический анализ текстов с учетом их стилистической принадлежности.

3. должен владеть:

основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области теории и истории татарской литературы, а также основными литературоведческими терминами и понятиями.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

В результате освоения дисциплины обучающийся должен:

Знать: основные положения и концепции в области теории и истории литературы; теории филологического анализа; иметь представление об истории, современном состоянии и перспективах развития литературоведческой науки.

Уметь: применять полученные знания и навыки в области теории и истории татарской литературы в научно-исследовательской и других видах деятельности, уметь проводить сопоставительный анализ художественных текстов с учетом жанровых традиций, различных литературных направлений и течений, а также лингвистический анализ текстов с учетом их стилистической принадлежности.

Владеть: основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области теории и истории татарской литературы, а также основными литературоведческими терминами и понятиями.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен в 6 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени	6	1	0	2	0	Письменное домашнее задание
2.	Тема 2. Татарская проза начала XX века.	6	2	2	1	0	Реферат
3.	Тема 3. Татарская поэзия начала XX века.	6	3	2	1	0	Тестирование
4.	Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.	6	4	0	2	0	Эссе
	Тема . Итоговая форма контроля	6		0	0	0	Экзамен
	Итого			4	6	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тема. Ижтимагый-тарихи вакыйгалар һәм әдәби-мәдәни хәл. 1. XX гасыр башында дөньякүләм, ил һәм халык тормышында булган тарихи вакыйгалар, сәяси хәл. 2. Әдәбият һәм мәдәният дөньясындагы үзгәрешләр. 3. Татар вакытлы матбугаты туу һәм аның милли сүз сәнгатенә йогынтысы. 4. Татар әдәби тәнкыйтенең барлыкка килүе һәм матур әдәбият үсешендәге роле. 5. Милли профессиональ театр формалашу һәм татар әдәбияты. 6. XX гасыр башы татар әдәбиятында әдәби юнәлешләр һәм агымнар.

Тема 2. Татарская проза начала XX века.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Тема 3. XX гасыр башында милли проза. Гаяз Исхакый ижаты. 1917 елларга кадәр татар прозасының үсеш баскычлары аерып чыгарыла. Үсеш этапларының идея-эстетик үзенчәлекләре асызыклана, күренекле язучылар турында мәглүмат бирелә. XX гасыр башында яңа татар прозасына нигез салган күренекле язучы Гаяз Исхакый томыш һәм ижат биографиясе хакында күзаллау тудырыла. Фатих Әмирхан (1886-1926) ижаты Талантлы әдип, тәнкыйтьче, публицист, журналист һәм жәмәгать эшлеклесе. Ф.Әмирханның тормыш юлы, рухи һәм физик ныклыгы. Аның журналистлык һәм публицистик эшчәнлеге. Ф.Әмирханның милли әдәбиятны яңа баскычка күтәргә керткән өлеше. Эпик һәм драма төрләре эшчәнлеге. Әдип ижатында гөдәләнгән темалар, үткәрелгән төп фикерләр һәм идеяләр. Әмирхан каләм тарафыннан классик сатирик әсәрләр тудырылу. Әдип ижатында әдәби юнәлеш, стиль төрләре, аларның синтезы күзәтелү, бу юнәлештә кызыклы тәҗрибәләр ясалы.

практическое занятие (1 часа(ов)):

Тема: XX гасыр башы татар прозасы. 1. XX йөз башында татар прозасының яңа күтәрелеше. Аның социокультурологик жирлеге. 2. Г.Исхакый ижаты яңа реалистик прозасына нигез салучы. Эдип рухи мирасында яктыртылган ижтимагый һәм милли мәсьәләләр. 3. Ф.Әмирхан әдәби эшчәнлегендә сурәтләнган темалар һәм язучы әсәрләренә сәнгати матурлыгы. 4. Г.Ибраһимовның Яшь йөрәкләр романында романтизм сыйфатларының чагылышы. 5. Ш.Камал хикәяләрендә кеше бәхете темасының яктыртылышы. Эдип әсәрләренә сәнгатьчә эшләнеше.

Тема 3. Татарская поэзия начала XX века.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Тема: XX гасыр башы татар поэзиясе XX йөз башы милли шигъриятенә хронологик чикләре һәм үсеш этаплары (1905-1911; 1912-1917). Беренче рус инкыйлабы елларында татар поэзиясендә күзәтелгән сыйфади үзгәрешләрнең социаль һәм әдәби сәбәпләре. М.Гафури (1880-1934), Н.Думаи (1883-1933), С.Рәмиев (1880-1926), М.Укмасы (1884-1946), З.Бәшири (1888-1966) һ.б. шигъриятендә демократик идеяләрнең чагылышы. Алар ижатында реалистик поэзиянең билгеләре, үзенчәлекләре гөдәләнү. Шагыйрьләргә берләштергән яклар. Реакция еллары (1908-1910) шигъриятендә сыйфат үзгәрешләре. Аның сәбәпләре. Поэзиянең идея эчтәлегендә, мотивларында, жанрларында барлыкка килгән яңа тенденцияләр. Габдулла Тукай (1886-1913) ижаты Шагыйрьнең тормыш сукмаклары һәм күпкырлы эшчәнлеге. Тукайны XX гасыр татар поэзиясенә, әдәбиятының үсеш юнәлешен билгеләүче шагыйрь итеп формалаштырган алшартлар. Шагыйрь ижатын чорларга бүлү мәсьәләсе. Тема: Мәжит Гафури (1880-1934) ижаты М.Гафури ? татар-башкорт әдипе, публицист. Аның тәржемәи хәле. XX гасыр башында аның поэзия, проза төрләрендә эшчәнлеге. М.Гафури ? реалист шагыйрь. Аның ижатында тематик байлык һәм жанр төрлелеге. Тема: XX гасыр башында романтик поэзия. XX гасыр башында кеше тормышын сәнгатьчә гөдәләндерүнең романтик формасы әдәби майданга килә. С.Рәмиев ? шагыйрь, прозаик, драматург, журналист, жәмәгать эшлеклесе. С.Рәмиев лирикасының йөзгә билгеләүче төп сыйфатлар. Шагыйрь ? романтик поэзия вәкиле. Анда романтик эстетика атрибутлары: хатын-кыз, мөхәббәт, табигать культларының чагылышы. Дәрдемәнд (Закир Рәмиев) ? шагыйрь, язучы, тыйнак һәм укымышлы зыялы, милләт хадиме. Ижат юнәлеше һәм ижтимагый-социаль хәленең үзенчәлеге. Шагыйрьлек тавышының төп сыйфатлары: романтизм, фәлсәфи романтизм. Шигъриятенә символизм модерностик агымы белән бәйләнеше. Аның әдәби һәм фәлсәфи тамырлары.

практическое занятие (1 часа(ов)):

Тема: XX йөз башында милли шигърият 1. XX йөз башында татар поэзиясенә үсеш закончалыклары. 2. Г. Тукай һәм М.Гафури шигъри дөньяларында реалистик поэзиянең яңарышы. 3. С.Рәмиев лирикасының төп сыйфатлары. Лирик герой бирелеше. 4. Дәрдемәнд шигъриятендә фәлсәфи тирәнлек һәм шартлы-романтик образлылык. 5. Ш.Бабич һәм Н.Думаи шигъриятләренә хосусиятләр.

Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тема: Гафур Коләхмәтов ижаты. 1. XX өз башында татар драматургиясенә үсеш баскыслары төп сыйфатлары. 2. Г.Коләхмәтов пролетар агым вәкиле. Аның әдәби мирасында пролетар әдәбият үзенчәлекләре. 2. Ике фикер драмасының тема яңалыгы. Давыт күңелендәге эчке каршылыкның гөдәләнеше. 3. Драматургның ике сюжет сызыгын колачлаган Яшь гомер драмасы. Әсәрнең конфликт үзенчәлеге. Тема: Г.Камал комедия остасы. 1. Г.Камал ижатында сатираның үсеше, аның социаль жирлеге. Беренче театр комедиясе. Пьесада төп һәм ярдәмче каршылыктар. 2. Эдипнең Банкрот һәм Бүлек өчен комедияләре. Пьесаларда комедиографның чагылдыру өлкәсе; ачы көлү һәм фашизм объектлары; көлке тудыру алымнары һәм чаралары. 3. Безнең шәһәрнең серләре комедиясе, сюжет һәм композиция үзенчәлеге.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени	6	1	подготовка домашнего задания	10	домашнее задание
2.	Тема 2. Татарская проза начала XX века.	6	2	подготовка к реферату	35	реферат
3.	Тема 3. Татарская поэзия начала XX века.	6	3	подготовка к тестированию	30	тестирование
4.	Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.	6	4	подготовка к эссе	14	эссе
	Итого				89	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Рекомендуемые образовательные технологии: лекции, практические занятия, контрольные работы, коллоквиумы, самостоятельные работы, научно-исследовательские работы, творческие работы, курсовые работы.

При проведении занятий используются активные и интерактивные формы занятий (компьютерные симуляции, деловые и ролевые игры, проектные методики, мозговой штурм, разбор конкретных ситуаций) в сочетании с внеаудиторной работой.

В рамках учебного курса предусматриваются встречи с ведущими учеными литературоведами по истории татарской литературы начала XX века, посещение литературных музеев г.Казани и РТ, отдела редких книг и рукописей научной библиотеки КФУ им. Н.Лобачевского и архивов РТ.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Введение. Предмет, цели и задачи курса. Культурологическая характеристика начала XX века. Литературные направления и течения в татарской литературе Нового времени

домашнее задание , примерные вопросы:

1. XIX-XX гасыр чикләрендә татар әдәбиятында кеше, аның яшәешен гәүдәләндерүнең нинди яңа формалары, алымнары сынала башлый? 2. Реалистик, романтик һәм модернистик иҗат юнәлешләренең сурәтләү объектларын билгеләгез. 3. Реалистик, романтик, модернистик алымнарда пейзаж, табигать образларының вазифаларын һәм алар арасындагы аермаларны күрсәтегез. 4. ?XX йөз башы татар әдәбияты һәм модернистик агымнар? дигән темага диспут-әңгәмә оештырыгыз. 5. XX йөз башы татар әдәбиятының яңарышында нинди тарихи һәм мәдәни вакыйгалар зур роль уйный? 6. Вакытлы матбугатның барлыкка килүе милли әдәбият үсешенә нинди мөмкинлекләр ача? 7. Татар профессиональ театрының тууы милли драматургиягә нинди сыйфади үзгәрешләр алып килә? 8. Татар әдәбияты үсешендә һәм яңарышында әдәбият тәнкыйть нинди роль уйный?

Тема 2. Татарская проза начала XX века.

реферат , примерные темы:

Реферат темалары 1. Г. Тукай шигъриятендә Туган ил, Ватан темасы. 2. Г. Тукайның Беренче рус инкыйлабы еллары шигъриятендә социаль мотивлар. 3. Тукай шигъриятендә милләт мотивы. 4. Г. Тукай шигъриятендә сатирик рухани портреты. 5. Г. Тукай шигъриятендә дини мотивлар. 6. М. Фәйзи драматургиясендә хис култы 7. Ф. Әмирханның ?Яшьләр? драмасында татар тормышын үзгәртеп кору мәсьәләсе. 8. Ф. Әмирханның ?Фәтхулла хәзрәт? повестенда дин, эхлак, тәрбия мәсьәләләре. 9. Ф. Әмирханның ?Кадрлар минутлар? хикәясендә мөхәббәт темасының гәүдәләнешә. 10. Ф. Әмирханның ?Хатын-кызлары? циклында Зөһрә кыз образы. 11. Ф. Әмирхан иҗатында хатын-кыз портреты. 12. Г. Камалның ?Бүләк өчен? пьесасында комик хәл һәм ситуациялар. 13. Г. Камалның ?Беренче театр? комедиясендә типлар. 14. Г. Ибраһимовның ?Диңгездә? хикәясендә фәлсәфи мәсьәләләр. 15. Г. Ибраһимовның ?Яшь йөрәкләр? романында Зыя һәм Мәрҗам образлары. 16. Ш. Камалның ?Уяну?, ?Буранда? хикәяләрендә кеше күнеленең гәүдәләнү үзенчәлекләре. 17. Г. Исхакыйның ?Сөннәтче бабай? хикәясендә әдәби детальләр. 18. Г. Исхакыйның ?Алдым-бирдем? драмасында конфликт һәм характерлар 19. Н. Думави хикәяләрендә балалар тормышын сурәтләү. 20. Г. Камалның ?Банкрот? комедиясендә рухи банкротлык. 21. М. Гафуриның сугыш мотивы гәүдәләнгән шигърьләрендә лирик герой. 22. М. Гафуриның ?Ярлылар яки өйдәш хатын? повестенда сурәтдәү алымнары, чаралары.

Тема 3. Татарская поэзия начала XX века.

тестирование , примерные вопросы:

Ябык Жиңел 1. ?Әдәбият майданында хәзер иң шәүкәтле вә иң бөек урында карт реалист Гаяз әфәнде тора? юлларының авторы: а) Ж.Вәлиди в) Г.Ибраһимов б) Ф.Әмирхан 2. Г.Исхакый гомеренең соңгы көннәрен үткәргән дәүләт: а) Германия б) Төркия в) Финляндия г) Польша 3. ?Тартышуда табарсың син үзеңнең хакыңны!? шигаре Г.Исхакый иҗатының кайсы чорына карый? а) мөҗрифтәчлек б) ?таңчы?лык в) милләтчлек 4. Ф.Әмирханның рус әдәбияте И.С.Тургенев иҗаты йогынтысында язылган әсәре: а) ?Урталыкта? в) ?Яшьләр? б) ?Тигезсезләр? г) ?Хәят? 5. Г.Ибраһимов иң актив язышкан матбугат органы: а) ?Аң? в) ?Балалар дөнҗасы? б) ?Шура? г) ?Мөктәп? Уртача 6. ?Ике йөз елдан соң инкыйраз? әсәренең үзәген тәшкит иткән төп мәсьәлә: а) татар милләтенең инкыйразы б) татарларны урыслаштыру сәясәте в) хатын-кыз азатлыгы г) әдәбият, сәнгать, музыка мәсьәләсе 7. Ф.Әмирхан нинди иҗат тибы әдәбияте? а) реалист в) реалист-романтик б) романтик г) модернистик 8. Ф.Әмирхан иҗатында киң яктыртылган тема: а) мөхәббәт темасы в) тарихи тема б) яшьләр темасы г) сыйнфый көрәш вакыйгалары 9. Г.Ибраһимовның кайсы каһарманын Г.Исхакыйның мөхдүме (?Тормышмы бу??) белән бер рәткә куярга мөмкин булыр иде? а) Сабир г) Жәмил б) Сәлим д) Тимри в) Садык 10. ?Акчарлактар? (Ш.Камал) повестендагы ?акчарлактар? образының (троплар) төре: а) эпитет г) метафора б) сынландыру д) аллегория в) метонимия Авыр 11. Төп геройның эш-гамәлләрен бәяләүче буларак Зөһрә кыз мифологик образы килеп кергән Г.Исхакыйның әсәре: а) ?Теләнче кызы? б) ?Тормышмы бу?? в) ?Мәдрәсә җимешә? 12. ?Хәят? повестендагы сюжет вакыты: а) май аеннан алып икенче елның җәенә кадәр б) 16 ел в) өч ел 13. Г.Ибраһимовның иҗат концепциясендә кире кагылган мөхәббәт төре: а) әфләтүн г) бала б) ана д) тән в) туганлык е) гомумхалык 14. ?Печән базары, яхүд Яңа Кисекбаш? поэмасын тәнкыйди реализм үрнәге иткән сыйфат: а) вакыйга, хәл-күренешләрнең реаль жирлегә б) типиклаштыру, гомумиләштерү в) чынбарлыкны сурәтләүнең рухи принцибы г) кешенең рухи дөнҗасына табигать күренешләренең янәшә куелуы

Тема 4. Татарская драматургия начала XX века.

эссе , примерные темы:

1. Кеше бәхете өчен көрәшкә багышланган гомер (Гафур Коләхмәтов драмалары буенча) 2. Хәзерге заманда Мәхәббәт, Вәҗдан һәм Намус.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к экзамену:

Перечень вопросов для экзамена (экзаменга сораулар):

1. XX гасыр башы татар әдәбиятында сатирик әсәрләр. Аларда авторларның идеаллары чагылышы.
2. XX йөз башы татар язучылары һәм шагыйржләренең вакытлы матбугатта эшчәнлеге.
3. Г.Тукай - шагыйрь. Ижади үсешенең төп этаплары, аларның идея-эстетик үзенчәлекләре. Бер шигырен яттан сөйләргә.
4. Дәрдемәнд ижаты. Үзенә генә хас туп билгеләре.. Тематикасы. Татар поэзиясендә Дәрдемәнд шигъри мәктәбенең традицияләре.
5. С.Рәмиев шигъриятендә романтик рух, лирик герой үзенчәлеге..Драма әсәрләрендә күтәрелгән мәсьәләләр.
6. Г.Исхакый - әдип һәм җәмәгать эшлеклесе. Проза әсәрләренәгомуми күзәтү.
7. Г.Камал - комедия остасы. Аның ижатында көлү предметы һәм сатирик алымнар байлыгы.
8. М.Фәйзи ижатының төп сыйфатлары. Кызганыч, Галиябану әсәрләрендә мәхәббәт темасының яктыртылышы. Язучының драмага алып килгән яңалыгы.
9. Ф.Әмирхан ижатыны һәм эшчәнлегенә гомуми күзәтү. Хәят повестенең сәнгати үзенчәлекләре.
10. Ш.Камал Акчарлактар һәм хикәяләрендә бәхет темасының яктыртылыш. Автор мөрәҗәгать иткән алымнар.
11. Г.Ибраһимов хикәяләрендә (Диңгездә, Сәю-сәгадәт, Уты сүнгән җәнәннәм) һәм Яшь йөрәкләр романында кеше, тормыш, милләт, мәхәббәт мәсьәләләренең сурәтләнеше һәм аларның хәл ителеше.
12. М.Гафури шигъриятендә мотивлар һәм жанрлар төрлелеге. Халык темасының сурәтләнеше.

7.1. Основная литература:

Яхин Ф.З. Гасырдан - гасырга [Текст: электронный ресурс] : яңа заман әдәбиятына / Фәрит Яхин .? Электронные данные (1 файл: 1,17 Мб) .? (Казань : Казанский федеральный университет, 2014) .? Загл. с экрана .? Режим доступа: открытый
URL:<http://libweb.kpfu.ru/publication/book/978-5-98356-233-2.pdf>

Гилязов Т.Ш. История татарской литературной критики
<http://tulpar.kfu.ru/course/view.php?id=2018>

Гыйлаҗев Т. Татар әдәбияты. XX гасыр башы (Лекцияләр, гамәли дәрәсләр, тестлар).- Казан: Мәгариф, 2007.

Заһидуллина Д. Дөнья сурәте үзгәрү. XX йөз башы татар әдәбиятында фәлсәфи әсәрләр. Монография. - Казан: Мәгариф, 2006. - 191 б

7.2. Дополнительная литература:

Гыйлажев Т. Әдәби мирас: тарих һәм заман (Тукай фәне. Әдәби тәнкыйть. XX гасыр башы татар әдәбиятында традицияләр һәм яңачалык).- (кереш сүз авторы Д.Ф.Заһидуллина).- Казан:Татар. кит. нәшр., 2005.- 206 б.

Закиржанов Ә. Яңарыш юлыннан (Хәзерге татар әдәбият белеме мәсьәләләре). ("XX йөз башы сүз сәнгәтен өйрәнүдә яңа табышлар" дигән бүлек. 99-112 б.б.).-Казан: Татар.кит. нәшр., 2008.-303 б.

Татар шигърияте. XX гасыр башы (З.Р.Вәлиева, А.Г.Әхмәдуллин, Р.И.Вәлиев, Т.Н.Галиуллин, Д.Ф.Заһидуллина, Х.И.Миннегулов, Н.Ш.Хисамов, М.Х.Вәлиев).- Казан: Татар.кит. нәшр., 2004.-447б.

Эпик шигърият. XX йөз башы (ред. Ф.З.Яхин) Казан: ТАрих, 2002.- 463 б.

Заһидуллина Д.Ф. Татар әдәбияты: Теория. Тарих / Д.Ф.Заһидуллина, Ә.М.Закиржанов, Т.Ш.Гыйләжев, Н.М.Иосыпова.- Казан: Мәгариф, 2006. - 319 б.

История русской литературы XX века: Учебник / В.Д. Серафимова. - М.: НИЦ Инфра-М, 2013. - 540 с <http://znanium.com/catalog.php?bookinfo=346858>

7.3. Интернет-ресурсы:

КНИГОФОНД - knigafund.ru

КФУ - Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского - isl.ksu.ru

Научная библиотека им. Н.И.Лобачевского Казанского ... - g-egorov.livejournal.com/115591.html

Научная библиотека им.Лобачевского Казанского университета - isl.ksu.ru

Электронная Библиотека КГУ / Каталог Книг - library.ksu.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Татарская литература начала XX века" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB, audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудование имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС "БиблиоРоссика" представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Оргтехника, теле- и аудиоаппаратура, виртуальная и электронная библиотека учебно-методической литературы, доступ к сети Интернет.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Образование в области родного (татарского) языка и литературы .

Автор(ы):

Гилязов Т.Ш. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Закирзянов А.М. _____

"__" _____ 201__ г.